

Evaluatie WOR niet gehinderd door kennis

Een minister en vier kamerleden praatten op 8 november 2001 over de evaluatie van de WOR in de overheid. Het niveau van de discussie stemt somber. De discussianten kennen de wet niet en slaan regelmatig de plank mis. De vergadering bewijst dat aan de kwaliteit van de politieke besluitvorming door deskundige inbreng van ondernemingsraden veel te verbeteren is. Een verslag van een verloren middag.

Jaap de Jong

Van der Hoek probeert de minister te bewegen om in een notitie uit leggen wat er eigenlijk tegen adviesrecht over politieke besluiten met personele gevolgen is. De aanwezige minister De Vries voelt er niets voor. Zonder steun van andere kamerleden kan Van der Hoek alleen beloven later op de zaak te zullen terugkomen. VVD-er De Swart vindt het allemaal maar onzin. Zijn collega Mosterd (CDA) begint een verhaal over publiekrechtelijke en privaatrechtelijke taken van de overheid. Dat is inderdaad een wezenlijk onderscheid. Want als een overheid ervoor kiest privaatrechtelijk instrumentarium te gebruiken, is het geen publiekrechtelijk besluit meer en zal er volledig advies gevraagd moeten worden. Maar Mosterd bedoelde een onderscheid te maken tussen de rol als werkgever en als wetgever. Het vierde aanwezige kamerlid, Tom Pitstra van GroenLinks, maakte er een potje van. Hij is voor een principiële instandhouding van het politiek primaat. Hij noemt kabinetsformaties als een situatie waarin de politiek moet kunnen handelen zonder adviezen van ondernemingsraden. Zijn andere voorbeelden gaan hem als GroenLinkser aan het hart: het sluiten van kerncentrales of het invoeren van gescheiden afvalinzameling. Zulke besluiten mogen door het personeel natuurlijk niet worden tegen-

Jaap de Jong

gehouden. Hij citeert onderzoeksgegevens verkeerd en suggereert dat 94% van de politieke besluiten met personele gevolgen, worden voorgelegd aan de ondernemingsraad. In werkelijkheid wordt een ruim een kwart van alle overheidsondernemingsraden nooit om advies gevraagd (in de rijkssector zelfs zestig procent) en veertig procent slechts incidenteel.

Buiten spel

De minister neemt deze foutieve cijfers over. En gebruikt dezelfde voorbeelden. Het kan toch niet zou zijn dat kamervergaderingen, kabinetsformaties en dergelijke onderbroken zouden moeten worden om de ondernemingsraad te

raadplegen. Politieke besluiten moeten genomen worden, zonder dat een kleine selectie van de bevolking, de toevallig betrokken personeelsleden, hierop medezeggenschap kunnen uitoefenen.

Aanwezigheidsplicht

Van der Hoek snijdt een wettelijke verschijningsplicht van de politieke bestuurders bij de halfjaarlijkse bespreking van de Algemene Gang van Zaken aan. Opnieuw onnodig, vindt De Vries. Volgens hem willen ondernemingsraden dat ook helemaal niet. In het onderzoek bleek echter dat zestig procent van de OR-en de aanwezigheid van de politiek bestuurder wel wensen. Streven naar marktconformiteit zou moeten betekenen dat de normale WOR van toepassing is, tenzij het bijzondere karakter van de overheid dat in de weg staat. Het lijkt erop dat minister De Vries naar ondernemingsraden luistert zo hem dat uitkomt.

Politieke besluiten

Toch biedt de minister nog een opening. Zijn partijgenote, Van der Hoek, verwacht dat de kwaliteit van de politieke besluitvorming wordt verhoogd door een tijdig en deskundig advies van de ondernemingsraad. De minister nodigde ondernemingsraden uit hem voorbeelden te noemen waarbij de kwaliteit van de besluitvorming geleden heeft onder het ontbreken van de deskundige OR-inbreng. En De Vries is bereid te bevorderen dat politieke besluiten met personele gevolgen zoveel mogelijk aan de ondernemingsraad worden voorgelegd, als dat de besluitvorming en de verhoudingen ten goede kan komen.

Volgend jaar komt het weer aan de orde als de Kamer een grote evaluatie van de WOR bespreekt. Het is te hopen dat dan meer deskundige Kamerleden het woord zullen voeren.

Jaap de Jong is zelfstandig adviseur.